ՔՍԱՆԵՒՄԷԿԵՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 1307 — ՇԱԲԱԹ — 28 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ — 1872

ԳԱՑՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Պոլսոյ համար 180 ղր.
» Գաւառաց » 16 մէճ.
Վեցամսեայ ի Պոլսոյ » 90 ղր.
» Գաւառաց » 8 մէճ.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 30 փր.
Յայտարարման տողը մէկ անգամի համար 3 դահեկան, երկու անգամի համար 2 դահեկան, աւելի անգամներու համար դատ համաձայնութեան կըլլայ։

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Գուրս գացած լրագրոյ համարները խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակները պէտք որ ուղղուին խմբագրին — Ցանկալին պիտի ուղղուի՝ Կ. Պոլիս Ղալաթիա, Մասիս գրասենեակը։

Հասցէն ժամանակին չծանուցուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՅԻՍՆԱՄԵԱԿ ԳՐԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԱՐԻՒՆՏԵԱՆՑ ԵՒ ՋԵՐՄԵՑԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(Շարունակութիւն տես թիւ 1306)

«Միսիոնարք կը պատմեն, կարդացանք, երբ Ձէյթունի Հայաստանի մէջ իբենց միայն գիտութեան բարոյ ... կը մերժէին։ Մենք ալ կրկնենք թէ գիտութենէ ծանր բան մը ... Իրենց ... լուսոյ ... Եւ կարծեմ պաշտօնական ... յաջողութեան ... Բայց առաջ ... մեկնող ... Ձէյթունէն ... ։ ... »

[illegible]

Գրեմի պատերազմի խնդրոյ Անգղիացւոց որ իրենց անհամեմատ կորուստներ պատճառը թերեւս պատերազմէն անելի իրենց դէմ մատուցանող ... էր. եւ թէ ամբողջ միլիոններ ծախսեր էին ... համար իրենց զինուորները, եւ թէ շատ անգամ միայն ... եւ հիւանդներ որ ... բժշկութիւն պիտի գտնէին ... ։ ... Ռուսաց ... Սեւաստոպոլ ... Անգղիացիք ... ։

[illegible]

Թէ որ Միսիոնարք կը պատմեն, կարդացանք, նոյնպէս ... ալ կը պատմեն, կարդացինք։

Առաջին մէջ կը հաստատեն Ձէյթունէն, երկրորդ հայ ազգին ... պատմութիւն ... ։

[illegible]

... կը տեսնուի ... ։ Այս երկու քն ալ մենք ... ։

[illegible]

Արդ այս ... (1871) ... եւ ... ։

[illegible]

Մենք այս տեղեկութիւններն ամէն իրաւամբ չենք կրնար ... ։

[illegible]

«Այս ... ։ ... թէ կարելի չէ 'ի Հայոց աշխարհ ... ։

* Լա Թիւրքի 23 Հոկտ. 1872.

** 1839 Մոլթքէ Նամակներ։

կամ գոնէ արդարութեամբ չափելով, այդ մասնաւորեան դէմ բան մը չկայ դրուցելու. Երբոր Թիւրքերն այս երկրին տէրերն, պաշտպանութիւնն իրենց բաժինն էր, եւ այս պարտքը դիւրին բան մը համարեցան, եւ փոխարէն Բալկան ծառայութեամբ եւ հարկերով ծնդեցին, կամաց կամաց այս ընթացքը փոփոխութեանց ենթակայ եղաւ. Միւսլիմանք երկրին բուն տէրերը դառնալով եւ իրենց հողատէրութեանը կը տանին բոլոր ծանրութիւնը. Միւս միւսն գրաւած տուրքերուն իրենք ալ կը հպատակին Բալկաներու պէս եւ տանիք 'ի բաց առնելով ապօրինաւոր պահանջներէ. Ոսմանցիներէն աւելի տուրք մը միայն կը վճարեն, հարկ մը որուն արժէքը երկու Բոլշէ ալ վար ինկած է միւս պիտի ժամանակի մը մէջ, ուր զինուորագրութիւնն անտանելի բեռ մ'է, վասն զի Դուռը հարկաւոր հզօրութեամբ ամբաստական բանակ մը կը պահէ պաշտպանելու համար իր սահմանագլուխները 'ի Պարսից մինչեւ Աւստրիա, եւ Արաբիայէն մինչեւ Ռուսիա։

«Այս խնդիրն ինձ արդար կարեւոր՝ եւ Ասիոյ այն մասերուն մէջ որ ես կը ճանչեմ՝ 'ի գործ ալ դրուելի է. սակայն այս չի նշանակեր թէ անխտիր ամէն Բալկաներու համար պէտք է գործադրել. Ասիոյ հայերը բազմութիւն եւ կորովի սերունդ մ'են, փոխհատուցանումը եւ չափով հանդարտութիւն վայելող. կարելի է որ ասոնց մէջ աւելի հաւատարմութիւն եւ աւելի եռանդ գտնէ Դուռն քան զՅոյն եւ զՍլաւ Միւսլիմանք.

«Հարկը փոխան (օգտակարը) կը մտածէր իւրաքանչիւր գիւղական խմբակին հաց մը խառնել, եւ այս կերպով բանակին քանակութիւնը այս աղէկն պիտի ըլլար. Այդ անտանելութեան բոլորովին անձնուած եմ ես, վասն զի բանակին են յետին մերժող պիտի կարծէ թէ կրնաւ ինք ին հրամաններ տալու Քրիստոնեայ, Բալկանները ամենայն գլուխ մը պիտի ունենան եւ քանի որ նոյն անոնցմէ պաշտօններու բարձրանալու յոյս մը չունին հայերէն, այնչափ ալ չեն զէնք օգտիս պիտի նշմարուի իրենցմէ. Որ ընդհակառակն՝ թէ որ մեր Բէօւլին-ներուն իւրաքանչիւր գունդին չորրորդ խումբ մ'ալ աւելնոյ կազմելով 'ի Հայոց, Բալկան կրնայ մինչեւ հազարապետ եւ աւելի աստիճան մ'ալ անենալ, եւ անձամբ մը ազատութիւն ալ ծնանելով Միւսլիմանն եւ քրիստոնեայ խումբերուն մէջ, այս կանոնը իւրաքանչիւրը ալ յօժար կը դառնայ, եւ Բալկաներն ալ պակաս կասկածանք կենդանեին զայն. բանակը կարեւոր զօրութիւն մը կառնէ եւ երկիրն գդալի Թեթեւութիւն մը կունենայ. Քէնք կրող Բալկան խառնէն կազմակ, եւ քրիստոնեայ ժողովրդոց երախտագիտութիւնը այսպէսով կը պատրաստուի աւելի դիւրին եւ աւելի արդար ճամբով. Հարկը փոխան իր մտածութեան գործադրութիւն պիտի ըլլէ.— կարծեմ թէ ոչ, վասն զի այն մարդոց նախապաշարմանց կը դպչի, որ Միւսլիմանական գաւազութիւնը կը տածեն առանց նշմարելու Օսմանեան բոլոր կարգաւորութեանց անկումը. Բանը Եւրոպաքերին պէտք է հասկցնելու։

Թողունք այս մեծ մարդուն, որոյ բաղդը ճանչցուց արժանիքը, ճանչնալ իւր խորհրդածութիւնքը առնելու որ պէտք ունին խմանալու միայն մենք այս կը գիտենք որ կուսակցը քաղաքացիութեան մէջ միջա քանակար խորհրդական մ'է, եւ վասնզի ութիւնը միայն կրնայ փափաքելի վստահութիւն բերել. Որոնք որ մեր

քաղաքագիտութեան պէտք ունին, պէտք է նախապաշարմանցներն առաւելապէս կոխեն, յարգեն այն արքայական հրովարտակները՝ որ օրէնք են, գաղթականութիւնները՝ որոնց մէկ երկու յօդուածներն ուշուելու ալ՝ ողորմելի բանակներու հաւասար երկրին պաշտպանութիւններն են եւ պատուարք։

ՑՈՂԻԿ ԽՈՍՔ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 5 Նոյ.

Մարնի եւ Հօթ Մարնի գաւառաց պարպուիլը լմնցաւ։

Կառավարութիւնը քիչ օրէն 200 միլիոն փրանք ալ պիտի վճարէ 'ի հաշիւ պատերազմական տուգանաց։

Վաշինկթըն 6 Նոյ.

Նախագահը պաշտօնեայ Պ. Ֆիշ հրատարակեց առաւել իրեն փոփոխութեանց համար ալ խօսք կայ։

Վիէննա 7 Նոյ.

Օսմանեան գեսպան Աարիֆի պէյն այսօր հոս հասաւ։

Լոնտոն Թուրքիոյ մէջ քաղաքական գործոց առաջած ընթացքէն վերայ գոհ կերեւին։

Բէյլին 7 Նոյ.

Կառավարութիւնը 40 միլիոն փիորինի փոխառութիւն մը կնքեց սեպտեմբերոյ ընկերութեան մի հետ՝ տոկոսը 7½։

Այսօր 25 հոգի քոլերայէն բռնուեցան, որոց 3ը մեռան։

Փարիզի մէջ 25 հոգի բռնուեցան։

Փարիզ 7 Նոյ.

Աէթրօն ընդունելու համար դասկարգած ժողովոյն մէջ նիստի մէջ՝ Նիւրին գործոց պաշտօնեայ Պ. Լըֆրան՝ պահպանողական հանրապետութեան համար բանակ ապաշարելց։

Կոստանդնուպոլիս 7 Նոյ.

Կը հաստատեն թէ կայսըր Սէվասթոպոլի մասնակայ Պօլարցիական ծածկաբերը գինուորական նաւահանգիստ ընելու առաջարկութեան հաւանութիւն առաւ։

Փարիզ 7 Նոյ.

Փաշտոնական Օրագիր կը հաստատէ թէ Անգլիոյ հետ առեւտրական դաշնագրութիւնն երեքշաբթի օրը կնքուեցաւ։

Լոնտոն 6 Նոյեմ.

Օսմ. փոխ. 53 1/8
Փոխ. 1869 61 5/8
» 1871 70 3/4
Անգլ. թղթ. 92 5/16
Աֆիոն 24—25
Մօհէր 41—41 1/2

Լիվրբուլ 5 Նոյեմ.

Բամպակ Մ. Ն. 10 1/2
Ծախուած 9000 հակ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Էջմիածին Հայրապետական կոնդակ կրկնակ դարձեալ մեծ առաջնորդ Բ. Գանձէն.

Պատրիարքի պաշտօնատան գինուորական խորհրդին առաջարկութեամբ եւ կայսերական հրամանագրով զինուորական նոր գաստատանագիրը մը պատրաստուած, որ ամէն զօրաբանակաց բաժնուելով, դալ տարուան մարտ 1 էն գործադրութեան պիտի սկսի։

Սամսոն (Ամասիա) լրագիրը լուր կուտայ թէ կղզեայն գիւղերի կողմն Անատոլու ծովեզերաց ամատանիրը չոյսաթէ մ'ի վերբանկած կը վառի եւ այս որ հոդ կը տանի մարդերու. Հեռագրով ներհէն հարէն մինչեւ յաջող կեղծաց դէպի Ջանիկ գիւղ եւ մեծ աղէտ կ'ապառնայ։

Տրապիզոնի վիլայէթին լրագիրը կը ծանուցանէ թէ վերջին օրերս տեղացած յորդ անձրեւները մեծ վնասներ պատճառած են գաւառին քանի մի կողմերը. Ցաներ կործանած, քանի մի հողի եւ ոչխարներ ամբողջ հեղեղը խեղդուած են, Գիւղաբանակ Ֆիրասուն քաղաքը չատ վնաս կրած է՝ քաղքին բոլորն անցնող երկու գետոց յորդելէն։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԽՈՀԱՆՈՑ ՍԱՐՔԵՐԸ

27	Հոկտ. ոսկիին	երկանց	59 15
28	»	չորրորդ առաւօտ	
		բացուեցաւ	59 9
		կէս օր	59 1

Կ. Պոլիս 27 Հոկտ.

Սօվէթէ ժէնէրալի բաժինք Անգ. լիր. 11.38
Քրէտի » » Օսմ. » 16. 9

Քրէտի Օսմ. թղթ. 9.32
Կոնսոլիտէ 181 1/4
» նոր 66 1/2
Փոխ. 1863 360
» 1865 368 1/2
» 1869 312 3/4
Թրամուէյ Օսմ. լիր. 15.60

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բ. Դուռը լսելով թէ մեր ազգային հիւանդանոցին մէջ՝ անառակ անունով գիտուած անձանց վերայ խոր դրժական պատիժներ 'ի գործ կը դրուին, ազգապետութիւն գրեց 'ի Պատրիարքարանն թէ այս՝ անառակ բառն պատիժները տալը՝ կրօնական եկեղեցականութեանց իրաւասութեան սահմանէն դուրս կ'ելլէ զոր, տարբեր եւ անտեղի են. Հետեւաբար այս անառակ կոչուածներն ենթակայ եղող անձինք եթէ ոճրաթեան բաղդին, բանտերն ընդ աղգային պաշտօնատարք դատաստանի պիտի ներկայանան եւ բուն օրինաց պատժուին։

Այս ազդարարութիւնն առանց պատճառի չկրնար ըլլալ, եւ կերեւի թէ բողոք կամ գանգատ եղած է առ Բ. Դուռն։

Պատրիարքարանը հիւանդանոցի պաշտօնէից հարցափորձ ընելով սաստ գոց որ բուն պատիժներ կամ խոշտանգումներ 'ի գործ չեն դրուիր միայն հաստատութեան մէջ, հետեւաբար Բ. Դրան լսած գանգատներուն սխալ կամ գոնէ չափազանց ըլլալը յառաջ կբերէ, ըստ որում պիտի ներկայացնէ ոմ որ անկ է։

Այս պարագային Օրագրի փոխարքայ թէա խնդրոյն դիմի ներքինք՝ ազգային իշխանութեան եւ Պատրիարքական իրաւասութեան վրանդավորութեան խնդրոյ մի ծանրութիւն առած է, որ պարզամիտ ազգայնոց միայն 'ի զուր վրդովելէ զատ ուրիշ արդիւնք չունի։

ՕՐԱԳԻՐ
ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՔԸ
(Թիւ 775)

Ս. Երուսաղէմայ Սիոն ամսագրոյն վերջին տետրակին մէջ այն մակագրով հրատարակուած հետեւեալ յօդուածին վերայ Գեր. Խրիմեան Սրբազանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք։

Շատ եւ շատ կը ցաւինք, որ Օրագրին հեռ իր 775 թուոյն մէջ Բարեկարգութեան խնդիր 'ի դործադրութեան մասին կարգով հրատարակած թերթ ու մեզ ավ դառնութիւններով ընդգծած գիտած է քրիստոնէական բարոյականութեան ապառ սկզբունքին։

Օրագիր՝ Ս. Պատրիարքին դէմ ունեցած անձնական ատելութեան կիրքը փարակուած՝ փառահամբաւել կ'ուզէ զայն. սակայն ինչո՞վ պէտք էր փառահամբաւել. անոր հոս էր ինդրոյն գրեթէ ապրութիւնը. Բաղդիցս անդամ նորին Սրբազնութեան դէմ գրգռելու եկաւ ժողովուրդը, չառ յարձակումներ յլաւ, սակայն երբէք իր նպատակին չը հասաւ։ Իւրաքանչիւր անգամ որ իր այս ամէն փորձերն ապարդիւն եղան, յուսահատ նորա պաշտօնին եւ կոչման դէմ զինեցաւ, այն է կուսակրօնութեան. եւ զայն առաջի Սրբազան ծառայութեան դէմ արատաւորելու նախապատրաստելով հասարակութեան առաջին կարծիքը մէ նոր օրինաւոր զայրանալի։

Օրագիր աշա՛ պայքար անհնթերթ եւ գուեհկէ ժխտներով արբեցուցիչ եւ ամբարտաւանութիւնը կը համարի կուսակրօնութիւնը եւ անոր եկեղեցական անարժանութիւնը եւ ապարդիւնութեան... Սրով ըստ տարօրինակ արքամարութեան Օրագրի ուխտադրութ, անիրաւ եւ դատաւորութեան անձնահաճոյ են մեր Հայոց կամ ...

զինուորներն եւ երիտասարդներն որոնք ասանձին առանձին ավանդներ կը գրուեն եւ իրենց հարմարութեան ներքեւ կ'ամփոփեն կամ ... անոնց ...

Բայց չենք գիտեր թէ ինչ արքաստուածեամբ կամ օ՞ր օրէնքով Օրագիր դատաւորութիւնը անտանելի միայն կը անհնարին է, բոլոր կուսակրօններուն իրենց արդարութեան անձեռնհաս եւ անիրաւ կը դատապարտէ։ Ո՞ւր կարդացած կամ լսած է երբէք այսպիսի մի օրէնքով կանոն կամ պայման արդարութեան եւ իրաւանց 'ի դատաստանի. արդեօք Աւետարանի մէջ, յորմէ անդ էւ է խոստովանէ ազգաց օրինագրութեանց կամ կամ աւանդութեանց մէջ. Ո՞ւր է ցուցած այդ. Թուի թէ Օրագիր իր դարձեալ խորքին երբեք օրէնք կ'ուզէ հաստատել Ճշմարիտ անձնութիւն։

Ցն'ս ուշիմ ընթերցող թէ Օրագիր՝ Պատրիարքին դէմ ունեցած անձնական ատելութեան կրքէն մինչեւ մինչեւ ո՞ւր կը հասնի. Ս. Պատրիարքին կենաց եւ գործոց մէջ չը կարողանալով այնպիսի յանցանք մի գտնել որով կարող ըլլայ զայն վատահամբաւել եւ բարբարոսի սպառնալ, քրիստոնէական կրօնի այն դաղափար ասպարութիւններն իմաստակութեամբ կը նախատէ, կ'այպանէ կուսակրօնութիւնը, ընդունող ազգերն ընդ սրս եւ Հայոց ազգը նախատանօք կ'առնէ, ... պէտք է դպյն կը դպէ դպրոցին մեկնութեամբ, եւ այս ամենը որոնք թէ անդենական քաղած կը կրկնէ ժողովրդը, որ անդեալէն խոսառնի։

Ցակոբն ...՝ ընթերցող մի կարծեմ երբէք Օրագրի այն արդարական ազնուութեան վերայ վասն զի ո՛չ գիտէ, թերեւս կարդացած չէ մեր ազգային եւ եկեղեցական պատմութիւնները. բաւ լսած ըլլալ գէթ մեր ... աւելի անցուցած ըլլէր անչափ եմ որ այն թերթ ուսման դաստիարակութեանց բառին մէջ չը պիտի հրլուէր երբէք յանձնառու նախատանօք իր. այլ նոյն մէջ պիտի տեսնէր այնպիսի կուսակրօն վարդապետներ, որոնք 'ի սէր Աստուծոյ 'ի սէր կրօնի, 'ի սէր ազգի եւ հայրենեաց անձնազոհ չէհաստութեամբ ընդդիմեցին եւ ընդ արեան ապստամբ կ'ընթանան. գերեզմանք կը բանան, Հայ ազգը խարին համայն կը ... անձնուէր ազգասիրական մեռքերն ու սիրտերը բարոյական դաստիարակութեամբ կը մշակեն եւ Աւետարանի փրկարար լուսով կ'օգնութեան կը կողմնորեն եւ կը զօրացնեն։

Աշա՛ այսպիսիները, որոց շնորհիւ միայն կարող եմք ազգ. կոչուիլ ամենքին եւս կուսակրօն էին, բայց ոչ երբէք բստ Օրագրի ախտաւոր արատաւորութեան ... եւ ... ... բարեպաշտ ... կուսակրօն, ժողովրդասէր հայրենասէր յառաջադիմասէր անձնանուէր եւ սրբասէր անձինք էին։ Աշա՛ այսպէս կ'ուսուցանէ մեզ անցելոյն պատմութիւնը եւ կը խրատէ զմեզ, որ ուսանդ ծագելի ապերախտութեան մեր նախնեաց նման քրիստոնեայ հայրենասէր կրօնամոլ ազգային եւ յօժարեալ հայրենասէր կրօնաւորներ պատ-

բառանդը։

Եթէ անցեալ մի ունիմք, այդ ևս մեր պատմութիւնն է. գէթ մենք այսպէս կը կարծեմք և մեր խեղճական հաւատալիքն այս է. բայց անծանօթ է մեզ Օրագրի յիշած անցեալը։ Ո՞ր անցեալն է արդեօք այդ՝ որ Օրագիրն կը խրատէ հաւատարմութեան ապաւինել և հպատակութեան յանցանքներով հատուցանել։ Թո՛ղ բարեհաճի մեզ մատնանիշ առնել որպէս զի ՚ի հայելւոյ անուանենք իւր խրատատուին գաղը։

Արդ խօսքերնիս ձեզ կ՚ուղղենք, Օրագիր, և կը հարցնեմք թէ ինչո՞ւ այդպէս անգթաբար ձեր կոյման ձակատագրին մէջ կը դնէք և ձեր ատ Հայ հասարակութեանն առաջի Աստուծոյ հանդիսացէս և արդարանալէս լռած ուխտը խոստ կը մատնէք։ Ո՞չ ապաքէն բաւական ուխտադրեր եղաք ազգի յուսատուել, նորա քաղաքական ու ներքական ազատութիւնը պաշտպանել, նորա սիրտն ու միտքը մշակել, բարոյական յորդորներով և յորդոր նորա ազնուական բանիւ և գրով. Մինչ մերթ եկեղեցւոյ խորհուրդները կրից խաղալիկ ընե՞լը, մերթ ամուսնութեան սուրբ կապը ծաղրե՞լը*, մերթ կուսակրօնութիւնը բնութեան գէմ ապստամբութիւն համարե՞լը, մերթ պաշտպանել խորհրդածութիւններով քրիստոնէական կրօնի գլխաւոր սկզբունքները մէջտեղ հանե՞լը և մերթ քրիստոնէական կրօնը վերջապէս յեղափոխելու ելնե՞լը, մինչ այս ամենը յօգուտ ազգին ազնւո՞յն է բայց քու ծով արամադրութեան։

Ցանուն սրբութեան և ճշմարտութեան կ՚երդումնեմք զքեզ Օրագիր, որ անկողմնակալ ողւով ձեռքդ խղճիդ վրայ դրած՝ ըսես մեզ, թէ այս անհեթեթ հրատարակութիւններդ ազգութեան և կրօնի աւերութեան միջոցներ չե՞ն։ Մենք չենք հաւատար ընաւ որ քու հրատարակածներդ քու համոզմունքդ են, իսկ եթէ համոզմունքդ են, ափսո՜ս, հազար ափսո՜ս որ ՚ի լուսաւոր գլուխս ազգասիրութեան իբրև համոզմունք ծախողներ կան առանց մեր ազգին մէջ։

. . . խմբագիր.

Օրագիր իւր հաշուոյն հրատարակելով երբ կը տեսնէ որ Սամաթիոյ Թաղ. խորհուրդն իւր գէմ բողոք կը բառնայ, և Սամաթիոյ ժողովուրդը կը մերժէ զինքը իւր անդամոց հաշուութեան համար, ու ձայն հատած՝ գոյն և կարծիքներ կը մերժէ երկուշաբթի օրուան թերթով, ինչպէս նաև այն հաշուութեան ազգի հրատարակած որն՝ Օրագիր՝ իւր անկեղծութեան վիճակն զգալով ընթերցողաց ներողամտութիւն ու համակրութիւնը հայցելու կը փորձէր, որոյ և խղճի անձնային տարբերակ մը։

Նոյն հրատարակութիւնը կրնայ համարատուութիւն մը համարուիլ յիշեալ Թաղ. խորհրդոյ վարած պաշտօնին և կատարած գործերուն, որոյ մէկ անդամն է Օրագրոյ խմբագիրը և որոյ պատիւ բերող կարծեաց արարքներուն յանդուգն անձնաւորութեամբ մը յարձակելով իւր անձին սերմնականել շատ աւելի քան թէ նոյն արարքները միայն իւր կողմնակութեան յանդիմանելու համար էր...:

Արդարև ազգին և մարդկութեան աւելի սէր ունեցող մարդիկ մէկ, որ փոխանակ մարդուս արժանիքը բարձրացնելու՝ աւելի կը փոքրացնէ, և մանաւանդ կարծեցեալ ծառայութիւնները փախարէն ներքոյ խնդրել գործուած պա-

* Օրագիր իւր մի թուոյն մէջ (զոր այժմ չենք յիշեր ։ բայց ՚ի պահանջել հարկին կարենք գտնել և ցոյց տալ) սատանան կիլ դանդաղեր եկեղեցւոյ գէմ թէ՝ ինչու ամուսնութեան կապը անլուծանելի կը քարոզէ. և կը յորդորէր որ այս սուրբ բանդակը մերժուի և ամուսնութեան նոր օրէնք հաստատուի Հայոց մէջ։

կառութեան մը համար ։ Ո՞վ չը գիտէր թէ նուաստութիւն է ։ Թող վասն լինի Օրագիր որ առանց Թաղ. խորհրդոյ կարծիքն ու կամքը սատանայ, խմբը իբրև լրագրական, – ինչպէս երկու անգամ եղած հրատարակութիւններն կարդացուեցան, – անձնապէս հաշուուելով, Թաղ. խորհրդոյն ալ հաշուուած և պատուոյ դատը վերջացած հրատարակելն անհերքելի յանցանք մէ։

Եթէ անկեղծ էր Օրագրոյ հաշուութեան նպատակն ու չարժառիթը, եթէ անկեղծ էր Օրագրոյ սիրտը ինչպէս նա պարզամտաց հաւատալիք կը ջանայ, պէտք էր որ հաշուութեան խնդիրը՝ որ իւր անձնական խնդիրը չէր, և որ թաղական խորհրդոյ պատուոյ խնդիրն էր, այն է թաղի մը համ վաղամերձեան մի հանրական խնդիր, իւրեն յանձնող պաշտօնական մարմնոյն որոշման ներկայացնէր ամենայն անկեղծութեամբ, և այս ալ իւր անձը բամբասանքներէն ազատելու համար պարտաւորութիւնն էր։ սատնց ասոր Օրագիր իւր անձնական գերը խաղացած կը լինի հանրական պատուոյ խնդիր մը իւր անձնական շահուն և նպատակին ծառայեցնելով։

Պ. Օգսէն, Սամաթիոյ Թաղ. խորհրդոյ գէմ եղած անպատիւ հրատարակութիւնները միայն թու անձնական հաշուութեամբ սրբուած կրնան համարուիլ. — ո՛չ, ո՛չ, այս ամենակարեւոր կէտը բնաւ աչքած չէր ուշադրութեան առնուլ, և քու անձնադրութեանդ թոյլ տուեր ես յօգնել պաշտօնից և պատուոյ կարեւորութեան որպէս թէ հաշուութեան միջոցին անձնական փափուկ զգացումներդ յանկարծակի յուզեցին և այլ յայտնի եղած չեն կրցեր քու արատ գատագութեամբդ առաջնորդուիլ, և՝ ինչ մեծ պժգալութիւն. մինչդեռ տարիներէ ՚ի վեր հաշուուած անձերդ գէմ գրոյ և բանիւ առասպելի հայհոյութիւններ կը ժայթքէիր, և անոնց թշնամութիւն կը սաւ. ձեռք սրտիդ մէջ, այն քու գիրադրած սրտիդ մէջ կրծած, որ դուրս դեղձանելու կրկնել բնաւ չէ ամփոփած և չէ նաև սրամտեր կրկնել, այժմ ազգին և Սամաթիոյ ժողովրդեան համակրութիւնը վայելելու խորհրդածութեամբ, ինչպիսիդ ընդդիմանց հիւղնոր դոն եղած կը հրատարակես. չենք կարծեր որ խղճուող մը գտնուի այսպիսի անմիտ կեղծ գէմքի մը հաւանականութիւնն, որ ձեր անձին վրայ նոյն այլ ամբի ունեցեր է՝՝։

Պ. Օգսէնի՝ դու չէիր Սամաթիոյ հանգարտ ժողովուրդն ՚ի վերխնդրութիւն բերող գրոյն, եղբայր եղբօր գէմ յարուցութիւն գրգռողը և Թաղ. խորհուրդն ալ ժողովրդեան պատուոյն և իրաւանց պաշտպանութեան հրատարակողդ, դու չէիր որ այս պատուոյ խնդիրդ իբրև կենաց և մահու խնդիր պաշտպանելու համար ամեն զոհողութիւն յանձն առնուլ պէտք է կրէիր ու կը գրէիր քու ատացնալ թերթով և Սամաթիոյ մէջ ըրած անձուկ հրապարակախօսութիւններովդ. դու չէիր որ Սամաթիոյ ժողովուրդը քանիցս անգամ քու կրկին խաղալիկ ըրիր։ Թաղ. խորհուրդն ալ խաղալիկ ընել ուզեցիր. և մինչ խաղալիկ և զործիք ընել ուզեցեր յայտնի ապացոյց մ՚ալ յանուն Թաղ. խորհրդոյ և ժողովրդեան կիրառ կառավարած հաշուութիւնը չէ մի. Պ. Օգսէնի կերպիւ սանկը տրամայ.

Պ. Օգսէն, գարձեալ կըսեմ այն անպատիւ հաշուութիւնը զոր քեզ փառահեղած պաշտօնիդ համապատ կը քեզ ... ու ... զրկեալ Թաղ. խորհրդոյ պատիւը, անհերքելի է, և մի կարծեր, որ սպառեցաւ. Սամաթիացիք քու Թղեւատր և խորհրդական գրիչը և խօսքերդ հաւատալու չափ պարզամիտ գտնուին․ արդիւնաւ քու հեռացեալ գծիր անուղղութիւնն և բնաւ սկզբունք չունենալ՝ զգաստանալ օրուան պատճառ Սամաթիացւոց քով։

Մնամք. . . Տէր, ներկայս ձեր յառաջիկայ թուով հրատարակել բարեհաճիլ։

Մնամ խորին յարգանօք
25 Նոյմ. 72 Սամաթիոյ բնակիչ
Սամաթիա Մեսրոպ ...

Տփխիսի Մշակ շաբաթաթերթին նոյմ. 5 թուոյն մէջ հետեւեալ սրտաշարժ տեղեկութիւնը կը կարդանք.

Աստրախանէն գրուած.

Նեմեցկի ամսագիրներից վերագտանում լույս, ես տեսած էի քանի մը անցուդարձ, Աստրախան քաղաքում։

Աստրախանը լինելով Վոլգա գետի ափում է կենդրոն վաճառականութեան կովկասու և Ռուսաստանու առեւտուրի և ընդարձակ հաւանականութեան ազգերն պալով են բազմաթիւ յագնեաններ և աստղաբանակներ, որոնք բերում են առաջին քանակութեան վաճառք Պարսկաստանից և կովկասու երկիրներից ի Ռուսաստան և Ռուսաստանից տանում են նոյն երկիրների գեղեցիկ արհեստագործութեամբ մշակուած զանազան վաճառք։ Այս քաղաքն ամենաշլանաւոր քաղաքներէն մէկն է Ռուսիայի մէջ, իսկ ինչ վերաբերում է ժողովուրդի մասոր կրթութեանը և լուսաւորութեանը, կարող եմ ասել որ գիտ մանուկ հասակի մէջ է նայելով քաղաքի չանաւոր վաճառականութեան և ժողովուրդի բազմութեան (խօսքս ամենայն ազգի բնակիչների վրայ է)։ Այժմ գանանք դէպի մեր Աստրախանարնակ Հայերը և մանաւոր կերպով ծանօթացընենք նոցա սերմեան կեանքի հետ։ Այս քաղաքում, իմ լսելով, 700 տան բնակիչ Հայ կայ ունին ասքա հինգ եկեղեցի որոնց մէկն հանդստարանումն է, իսկ մնացեալ չորսն քաղաքի զանազան թաղերում և որոնց մէջի վարդապետ պատկերների առաքելութիւններն և արձանագրութիւնները քարերի վերայ այլեւ սրբոց հանգաց դրած դամբանակի հաշիւներ վրայիցն և այլ՝ գրած են Ռուսաց լիզուով Հայոց եկեղեցեաց մէջ. ուրիշ նմանապէս ևս ծխական դպրոցներ ազգոց և որիորդաց որոնք պարունակուած են Սուրբ Աստուածածնայ եկեղեցւոյ բակում և այլ անկերում. բայց թէ ինչ վիճակի մէջ են այդ դպրոցները և ինչպէս են չարունակվում գասատուութիւնք այդ դպրոցներում և ինչպէս տեղեկացած եմ չատ թոյլ կերպով և այժմ գանվելով անհոգութեան վիճակի մէջ չատ կորուստ են մի ազգասէրի ձեռամբ բարեկարգուելու։ Դոքա կրում են իրանց վերայ ազգային—հոգեւոր դպրոց անունը, բայց բնաւ ազգային յատկութիւն չունին Բայց ուսումն աւանդվում է ոչ հայերէն այլ ռուսերէն լեզուով։ Ուրեմն մի միայ 1868 թուոյ Վ. Ի. Կաթողիկոսի հրատարակած կանոնադրութեան յօդուածը ծխական դպրոցների համար, որի զօրութեամբ ծխական դպրոցներում ուսումն պիտոյ է աւանդվի Հայերէն։ Սորա բարեկարգութեան համար պարտաւոր է տեղական հոգևոր կառավարութիւնը։ Նորա սրբազան պարտաւորութիւնն է կարգադրել, որ ուսումն առան Հայերէն յեզուով ՚ի նկատի ունենալով որ՝ Աստրախանու ժողովուրդը առանց նորան ևս աւելի է իւր մայրենի լեզուն մոռանալ։ Դառնանք դէպի ժողովուրդի ընտանեկան կեանքը, այս ժողովուրդը խաւարութեան մէջ դրուած է առաւել չատ ծուռացքի բաներ, Դարեկերէն գլխաւորապէս է ռուսերէն, թէև երբեմն նոցա չատ քիչ են որք ատանց առատաձեռն բարերի օգնականութեան խօսում են Հայերէն (ասքա են կրթվածները Հայ դպրոցներում) բայց և այնպէս այլ քաղաքի Հայերը այնքան լեզուի նշանակութիւնը չեն կորցրած որքան այստեղի Հայերը։

Մի տարօրինակ աւանդութիւն ևս այս Հայերի մէջ այնէ, որ կը տեսնես խարարանչիր Հայ անից և կրպակից կախած Աստուածածնայ և փրկչի պատկերը նմանապէս և չատ Ռուսաց սրբերի պատկեր, սոցա նման և չատ աւանդութիւններ արանք ընդունած են այլ ազգերից։ Այդ երևոյթների վերայ ոչ սառնարդն է ուշադրութիւն դարձնում և ոչ ժողովրդի առաջնորդն . . . .

Նոյն լրագրին մէջ կը կարդամք նաև հետեւեալը։

Օգոստոսի 20—ին Թոյլ տրվեցաւ Պ. Գրիգոր Խաչիկով—Յուզիկեանին հրատարակել Թէոդոսիայի մէջ մի նոր Հայերէն ամսագիր «Դասատուական» անունով։ Հրատարակութիւնը կը լինի պատկերազարդ։ Այս պրօգրամմով։ Ա. Գիւղական տնտեսութիւն, արհեստներ, վաճառականութիւն ընդարձակ նշանակութեամբ։ Հայերի կեանքի եղանակին նայելով բ: Մանկավարժութիւն և Առաջադասութիւն, ինչպէս որ հարկաւոր է ամեն ընտանեաց տէր մարդին։ Գ. Ջանադարգմութիւն, Դ. Դրական յօդուածներ ընդհանուր պատմութենէ։ Ե. Բնական գիտութիւններ, առածներ և բանաստեղծութիւններ։ Զ. Նկարագրութիւն թէ Հայերի թէ ուրիշ ազգերի ընտանեկան և հասարակական կեանքից։ Է. Լուրեր, ոստիկանութեան կարգադրութիւններ և հրահանգներ, նորութիւններ արհեստների գիտութեանց և արդիւնագործութեան․ փոքր յօդուածներ այլ առարկաների վերաբերեալ։ Ը. Յայտարարութիւններ. —Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է 3 ռուբլի։

ՀԱՅԱ-ԹՈՒՄՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՏՐ․ ՏՐՈՅ

1871—1872

ՑՈՒՑԱԿ 3

Նախորդ հրատարակութեան գումարը	35.325
Մեծապատիւ էֆէնտիք	
Մ. Յակոբ Շահպազեան	75
Գասպար Զարպհանէլեան	75
Մ. Մկրտիչ Ինջէճեան	75
» Բ. Մէնէկշէեան	75
«Գրիգոր Մանուկեան	75
Յովհաննէս Մուսեհեան	75
Արրահամ Յարութիւնեան	75
Յակոբ Էգինեան	75
Կարապետ Ե. Կիւմիւշեան	75
Սարգիս Համամճեան	75
Սերովբէ Փուշմաքճեան	75
Յակոբ Յովհաննէսեան	75
» Ա. Հոզարեան ու.	25
Մանուկ Արրահամեան	75
Ներսէս Շահնազարեան	75
Մկրտիչ Նէմէչեան	75
Ներսէս Գ. Պարոնեան	75
Խաչիկ Ալյանաքեան	75
Գէորգ Տիւֆէքճեան	75
Գրիգոր Մաշտոտեան	75
Յովհաննէս Գէորգեան	75
Վարդան Մելքոնեան	25
Յակոբ Շիրինեան	25
Խաչատուր Մավզէեան	25
Ղազար Նահկաշեան	25
Նշան Յակոբեան	25
Յովսէփ Յովասափեան	25
Համբարձում Յարութիւնեան	25
Կարապետ Պապազեան	25
Մինաս »	25
Մարտիրոս Խաչատրեան	25
Գասպար Աջամեան	25
Կարապետ Անտոնեան	25
Յարութիւն Կարապետեան	25
» Բօրոսեան	25
Մկրտիչ Խաչատրեան	25
Թագւոր Համամճեան	25
Մինաս »	25
Յարութիւն Սամվէլեան	25
Մելքոն Վարդանեան	25
Յարութիւն Խաչատրեան	25
Մաթիկ Գալըքճեան	25
Յարութիւն Գ. Իգմիրլեան	25
Յակոբ Ա. »	25
Կարապետ Գ. Խաթէր օղլու	25
Գրիգոր Ալիքսանեան	25
Մ. Վարդան Պետրոսեան	25
Եղիա Յովսէփեան	25
Ներսէս Փիրղատամեան	25
Կարապետ Պօղիկեան	25
Յովսէփ Պապիկեան	25
Յովհաննէս Ղուկասեան	25
Գրիգոր Յովհաննէսեան	25
Գալուստ Փափազեան	25
Խաչատուր Վարդանեան	25
Յակոբ Սարգիսեան	25
Գրիգոր Եազըճեան	25
Գումար	37.750

21 Նոյմ. 1872
Ի Պատրիարքարանի Հայոց
Գ.ոլիս—Պոլիս

՚Ի Դիմաց Ազգ.
Վարչ. Տնտ. Խորհրդոյ
Գանձապետ
Յ. Ղազար Մ. Հէքիմեան

ՇԱՐՔԻՆԻ ԼԱՒՑՐԻՉԻ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1872 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 16 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԸՆ Ս ՆՄԱՆ

ՄՈՆԱԶԱՆ Ի ՆՈՐ ԱՌՊԱՂՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԱՒԱՆ ՕՐՈՒՆ ԲԱՆՈՒ ՇՈՒՇՏԱՒԱՆԵՐՈՒ

Ժամ	Բառերուն իմաստը շոշեներուն
1 30	Պէօյիւքտէրէն Թարապիա Նէնիքէօյ Էմիրկի Ր. Հիսար Պէզիկ Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէյքիմաշ
1 45	Ընիաճուաքէօյ Գուրուչէշմէ Օրթաքէօյ Պէյքիմաշ Գալաթա
2 15	Արնաւ Պէյէրլոյ Գուզել Գալաթասարայ
1 45	Պէյքօզ Բահչաջուխլի Գանդըլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Ալանիքէօյ Զէյնիէլքէօյ Պէյլերպէյ Խօզի
2 15	Նէնիճանալըէն Մէճիտիյէ Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Նէնիքէօյ Եէնիքէօյ Ս. Տիմիթրի Ր. Հիսար Պէզիկ Արնաւ Գուզել Օրթաքէօյ
3	Էյնէնճանալըէն Մէճիտիյէ Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Նէնիքէօյ Եէնիքէօյ Եէնի Ր. Հիսար Պէզիկ Արնաւ Գուզել Օրթաքէօյ Պէյքօզ
3 15	Ր. Ա. Գալաթայէն Մէճիտիյէ Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Բահչաջուխլի Գանդըլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Զէյնիէլքէօյ Պէյլերպէյ Գուզել
4	Պէօյիւքտէրէ Պէյքօզ Բահչաջուխլի Ճէնկալքէօյ Գանդըլըճա Ա. Հիսար Գանտիլլի Զէյնիէլքէօյ Պէյլերպէյ Գուզել Բահչաջուխլի Ճէնկալքէօյ Պէյքօզ
4 15	Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Նէնիքէօյ Ըմրկէնա Էմիրկի Ր. Հիսար Պէզիկ Արնաւ Օրթաքէօյ Եէնիքէօյ
5 30	Նէնիճանալըէն Մէճիտիյէ Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Նէնիքէօյ Ըմրկէնա Էմիրկի Ր. Հիսար Պէզիկ Արնաւ Գուզել Օրթաքէօյ Եէնիքէօյ
6 15	Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Նէնիքէօյ Գոյաճըք Ր. Հիսար Ըրնաուտքէօյ Պէյլերպէյ Օրթաքէօյ Պէյքիմաշ
6 45	Նէնիճանալըէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Նէնիքէօյ Էմիրկի Ր. Հիսար Գանտիլլի Ալանիքէօյ Զէյնիէլքէօյ Պէյլերպէյ Օրթաքէօյ Գուզել Պէյքիմաշ Իսկիւտար
7 45	Արնաւուտքէօյ Պէյլերպէյ Օրթաքէօյ Գուզելճամլը Իսկիւտար Պէյքիմաշ
8 15	Նէնիճանալըէն Մէճիտիյէ Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Նէնիքէօյ Էմիրկի Ր. Հիսար Պէզիկ Արնաւ Օրթ. Պէյքօզ
8 30	Պէօյիւքտէրէն Պէյքօզ Բահչաջուխլի Իրճիքի Ճամլըկն Ր. Հիսար Գանտիլլի Ալանիքէօյ Զէյնիէլքէօյ Պէյլերպէյ Գուզելճամլը Իսկիւտար Պէյքիմաշ
9	Մէճիտիյէճուխլէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Պէյքօզ Ըմրկէնա Պօյուճ Ր. Հիսար Նէնիքէօյ Գուզել Օրթաքէօյ Պէյքիմաշ
10 30	Նէնիճանալըէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Նէնիքէօյ Էմիրկի Պէյքօզ Ախնա Լուա քէօյ Օրթաքէօյ Պէյքիմաշ Գաղաթմաշ

ԿԱՄԱՒՐՋԻՆ ՆՇԱՆ ՇՈՒՇՏԱՒԱՆԵՐԸ

2 30	Պէյքիմաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէյքօզ Ր. Հիսար Պօյաճըքէօյ Նէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ
2 45	Գալաթմաշ Իսկիւտար Պէյքիմաշ Գուզելճամլը Օրթաքէօյ Պէյլերպէյ Արնաւուտքէօյ Գանդըլըճա Ր. Հիսար Գանտիլլի Զէյնիէլքէօյ Ալանիքէօյ Նէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ

ԽՈՒՆԿԱՐԱՏՈՒՆ ՇՈՒՇՏԱՒԱՆԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿՆԵՐԸ

Ժամ	Խունկարատունէն հաներէ	Ժամ	Կառավըճէն դառնալու
1	30	1	15
2		1	45
2	20	2	
2	45	2	30
3	15	3	
3	35	3	20
4		3	45
4	30	4	15
5		4	45
5	30	5	10
6		5	40 Պէյքիմաշ հասնիլուով
6	30	6	30
8		7	45
8	30	8	15
8	50 Պէյքիմաշճանգիլուով	8	45
9	30	9	15
10		9	45
10	20	10	10
10	40	10	35
11		10	10
11	15	11	50
11	40	11	20
12		11	45
		12	5

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ազատամիտ կիրակի Պալաթիոյ Ամենափրկչի վարժարանին մէջ յետ տօնական դասուց Մինծ Տէրհոն հանդիսացաւ էֆէնտի Ա. ներկայութեամբ, զորձարանք չհասանելնան եւ պատասխանք եացինք հարցուց նիւթին վերայ մասն եալիչ տիրոջ հասարակաց։

Մնամ ձեզ բարեսիրական

1872 հոկտ. 19 Պ. Վ. Փ. Տ.

ԻՆԳԼԻԼԻԱ

ԼՕԳԴ

Ահր նախորդ ծանուցման համաձայն անցեալ կիւրակէ օր Լնդերցասիրաց ընկերութեան ընդհանուր ժողովը ի ձեռնարկն գումարելով կարեւոր ինդրոց վերայ վճռաբանելէ յետոյ վերջնական որոշում չը արուելուն, տարի եղաւ երկրորդ գումարումը մաքրելու սր տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ կիրակէ հոկտ. 20ին, ոեւմտեան մասն ազգային վարժարանին մէջ։

Ուստի կը խնդրուի ընկերութեան Պէտ. անդամներուն որ բացհաճին իրենց ընկերական պարտաւորութեան համեմատ որչափ ժամուն ժողովին ներկայ գըտնուելու։

Հարկ կը համարիմ յաւելուլ նաեւ որ ներկայ չը գտնուող ընկերք ժողովին ընելիք որոշմանցը գլխի գողոչելու բնաւ իրաւունք չունին, ոի ըստ նախորդ յօդուածոյ ներկայ եղող ընկերոց թիւը մեծամասնութեան պիտի համարուի։

Առեանը պիտի բացուի ժամ 6ին եւ գոցուի ժամ 10ին։

Ընդհանրական ժողովոյ

27 հոկտ. 1872 Ընդհանուր Քարտուղար

Խուճ. Սէլոմիէ Ա. Հ. Ե. Զէլէպեան

ԼՕԳԴ

Ի նպաստ ինչնի գործոյն ի մտի հրիւանդ վարժարանաց ձեռնադրեցելոց վիճակահանութիւնը պիտի կատարի յառաջիկայ կիրակէ օր՝ հոկտ. 29 ժամ չին ի սալա մանկ. սրահին վարժարանին Նիգ։ կամիցող ապրանքը կրնան ներկայ գանուիլ։

24 հոկտ. 18 Յանձնաժողով

ի թաղ. խորհրդ. Թաղ. մուտ կին

Ղէնին Գաֆթա Քէխ Քաշճի

ԼՕԳԴ

Ա Բ Գ Ի Բարեկամ Ընկերութեան Ցամաքիկոյ։

Այս չաբաթի դիշերը հոկտ. 28 քննիչներուն ընդհրցասէրները գոց ենք կամ տեղի հասնար, որ Մինծ. Կայսրպոս Հայրենասէր Գիշերանոցին տպիսի առեղնական աշխատասիրութեանց նոցա ուղեւորի հետեւանացը գրոյ։

Մուտք 2 գր. Ի գիտից ընկերութեան

Տղարոց կէս գիր Ցամաքիկոս

27 հոկտ. 1872 Մ. Մեծէրեան

Ցամաքիկոս

ԱՓԵԻՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՄԱՆԱԿՈՒԹԻԱՆ

27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՍՄԱԼԵՆՍԱՑ ԼԻՐԱՑԻ ՀԱՑ 400 ՊԱՈՒՐԱՆԵՑՆ

Լոնտրա 3 ամիս գաւրաւ 108 3/4

Փարիզ 23.53—23.53

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐԱՄԱՑ

27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Անդր մրա գաւրաւ 110։

Նաթրէէան ոսկի » 87.15

Խմբէսրալ ասուա » 89. 2

Փէսըմի » 51.23

Հինգ Ֆրանգ » —

Հինդուց » 104.25

Ղինձ » 119

ԱՄՍՏԱՆԴԱՐԴԱՑԻԼ 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԱՐՄՏԻ

ցորեն կարմիր գնասրապիա 29 —34

» » Ազոտ 32 —35

» » Գոյլուք 30 —32

» » Գուրիպոտ 30 —32

» Թէլքիրատ 30 —32

» կոհուռ Ազոտ 30 —33

» » Գէռասրապիա 28 —32

Ինձա Թուռնա 28 —32

ցորեն կոհուռ Գաբկուռ 28 —32

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ՆՕՐՔՆ ՊՐԻՏԻՏ ԷՆՏ ՄԼՐՋԸՆԹԱՑԼ

ՀՐԴԵՀԻ ՀԱՄԱՐ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻԱՆ

Ընդ գրամագլուխ	Ստրլ. Լիրա	2000000
Սինուի 1871ի վերջը Տրդեհին համար պահեստի գրամ	» »	598 503
Շահէն տուեալ	» »	250 000
Հրդեհի ենթակայ առաքեանց հասոյթը	» »	708 000

Ես քննութիւնն 1809ին կազմուած, ևս իր գրամագլուխն գոյ շահեր առկայացած միջոցառմանցն ապահովիւ ամենէն մեծ քննութիւնն կարգին ճանած է։

Ներքնատպաքոյ ընկերութեանս, ինչպէս նաեւ ևս. Գոլայ եւ. Գոլոմիկոյ մուրհակաւոր մէջ գրուած միջնորդութեան ապահովիչէ դուս, նամակ տուներ, խնամակալներ, փոճառատուներ գործարաններ եւ կալատներ կապահովէ թէ ևս. Գոլայ եւ թէ մշակոյ գիւղերէից մէջ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւնն առնելով կամ ապահովագրիլն բանել ազդարարելը՝ սկսած է դիմեն Գալաթիա, Գեղրէ պրէդ թաղը, թիւ 9 տա. Ճ. ՌԻՒԼԼԻՄ Բ. ՄՈՆԱՆ, որ քննութեան ժամուն գործակատարն է։

LLOYD SUISSE

ԼՈՅԴ ՍԻՒԻՍ

ԱՊԱԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ

(ՇՒՅՑԱՐԻԱ)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՆԹԵՐԹՈՒՐԻՈՅ

Ըստ քննութեան կ. Գոլայ գործակատարութիւնեանն (ագենտա) ապահովութիւն ունին ձմեռնի, Վաղարշ Գեղի վիրայ գաճառք ապահովելու։

Առ այն ևս ծանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել ատոր ըստ գործոյ ։

ՀԷՐՄԱՆ ՀԱԼՖԻՆԳ ԱԼԵՔՍԱՆԴԻ

Ընդհանուր Գործակալ Ագենտ

Գալաթիա Գործակալ

Գաղութին ներքին ինաջոյ Ի Գահճէ գործոց

Խան 2 Կ. Փօլիս։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՒՍՏԻՆԵԱՆՑ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՄԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

Կ. ՊՕԼԻՍ 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 1872